

สำนักอบรมศึกษากฎหมายแห่งเนติบัณฑิตยสภา
การสอบข้อเขียนความรู้ชั้นเนติบัณฑิต ภาคสอง สมัยที่ 60 ปีการศึกษา 2550
วิชากฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง กฎหมายล้มละลาย ระบบศาลและพระธรรมนูญศาลยุติธรรม
วันอาทิตย์ที่ 30 มีนาคม 2551

คำถาม 10 ข้อ ให้เวลาตอบ 4 ชั่วโมง (14.00 น. ถึง 18.00 น.) ให้ยกเหตุผลประกอบคำตอบด้วย

ข้อ 1. นายเอกเป็นเจ้าของที่ดินตามคำพิพากษาของนายโทในคดีแพ่งของศาลจังหวัดเชียงใหม่ ซึ่งพิพากษาให้นายโทชำระหนี้จำนวน 800,000 บาทแก่นายเอก ต่อมานายเอกและนายโทได้ทำบันทึกข้อตกลงกันว่าให้นายโทชำระหนี้ตามคำพิพากษาในคดีดังกล่าวแก่นายเอกจำนวน 500,000 บาท ส่วนที่เหลือนายเอกไม่ตั้งใจดำเนินการบังคับคดีแก่นายโทอีกต่อไป บันทึกข้อตกลงดังกล่าวทำขึ้น ณ ภูมิลำเนาของนายเอกที่จังหวัดเชียงใหม่ นายโทได้ชำระเงินตามบันทึกข้อตกลงดังกล่าวให้แก่นายเอกครบถ้วนแล้ว แต่นายเอกได้ดำเนินการบังคับคดียึดที่ดินโฉนดเลขที่ 1122 ของนายโท ซึ่งตั้งอยู่ที่จังหวัดลำปาง นายโทจึงยื่นฟ้องนายเอกเป็นจำเลยต่อศาลจังหวัดเชียงใหม่โดยกล่าวมาในคำฟ้องว่านายเอกผิดสัญญาเป็นเหตุให้นายโทได้รับความเสียหาย และมีคำขอบังคับ ขอให้เพิกถอนการยึดที่ดินโฉนดเลขที่ 1122 ของนายโท หากไม่ปฏิบัติให้ถือเอาคำพิพากษาแทนการแสดงเจตนาของจำเลย
ให้วินิจฉัยว่า ศาลจังหวัดเชียงใหม่จะรับคำฟ้องไว้พิจารณาได้หรือไม่

ธงคำตอบ

คำฟ้องของนายโทกล่าวอ้างว่า นายเอกซึ่งเป็นเจ้าหนี้ตามคำพิพากษาของนายโทในคดีของศาลจังหวัดเชียงใหม่ดำเนินการบังคับคดีโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย เนื่องจากนายโทกับนายเอกตกลงกันว่าให้นายโทชำระหนี้ตามคำพิพากษาเพียง 500,000 บาท นอกนั้นไม่ตั้งใจดำเนินการบังคับคดีแก่นายโท นายโทชำระหนี้ตามข้อตกลงครบถ้วนแล้ว นายเอกไม่มีสิทธิดำเนินการบังคับคดีแก่นายโท ขอให้เพิกถอนการบังคับคดีเสีย แม้นายโทจะกล่าวมาในคำฟ้องว่า นายเอกผิดสัญญาเป็นเหตุให้นายโทเสียหายอันเป็นข้อโต้แย้งสิทธิของนายโทมาด้วยก็ตาม แต่นายโทมิได้มีคำขอบังคับให้นายเอกชดใช้ค่าเสียหายจากการที่นายเอกผิดสัญญา โดยเพียงแต่ขอให้เพิกถอนการบังคับคดีในคดีเดิมนั้น คำฟ้องของนายโทจึงเป็นคำฟ้องที่เกี่ยวข้องกับการบังคับคดีตามคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาล ซึ่งคำฟ้องหรือคำร้องขอนั้นจำต้องมีคำวินิจฉัยของศาลก่อนที่การบังคับคดีจะได้ดำเนินไปโดยครบถ้วนและถูกต้องตามบทกฎหมายดังกล่าว กรณีเช่นนี้ นายโทชอบที่จะยื่นคำร้องต่อศาลในคดีเดิม มิใช่ฟ้องเป็นคดีใหม่ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา 7 (2) และมาตรา 302 (คำพิพากษาฎีกาที่ 8612/2549) ศาลจังหวัดเชียงใหม่ชอบที่จะมีคำสั่งไม่รับคำฟ้องไว้พิจารณา

ข้อ 2. นายเงินเป็นโจทก์ฟ้องนายทองเป็นจำเลยต่อศาลว่า นายเงินเป็นเจ้าของที่ดินโฉนดเลขที่ 1234 นายทองได้บุกรุกเข้าไปในที่ดินดังกล่าว ขอให้ขับไล่และเรียกค่าเสียหาย นายทองให้การต่อสู้คดีว่า ได้ครอบครองที่ดินเกินกว่าสิบปีแล้ว ที่ดินดังกล่าวจึงเป็นกรรมสิทธิ์ของตนโดยการครอบครองปรปักษ์ ขอให้ยกฟ้อง ศาลชั้นต้นวินิจฉัยว่า นายทองไม่ได้กรรมสิทธิ์ในที่ดินพิพาทโดยการครอบครองปรปักษ์ พิพากษาขับไล่และให้ใช้ค่าเสียหาย นายทองยื่นอุทธรณ์ คดีอยู่ในระหว่างการพิจารณาของศาลอุทธรณ์ นายทองได้ยื่นคำร้องขอต่อศาลเป็นคดีไม่มีข้อพิพาท ขอให้ศาลมีคำสั่งว่าที่ดินโฉนดเลขที่ 1234 เป็นกรรมสิทธิ์ของนายทองโดยการครอบครองปรปักษ์ นายเงินคัดค้านว่า การที่นายทองมายื่นคำร้องขอในคดีนี้เป็นฟ้องซ้ำ หรือดำเนินกระบวนการพิจารณาซ้ำ ให้วินิจฉัยว่า ข้อต่อสู้ของนายเงินฟังขึ้นหรือไม่

ธงคำตอบ

กรณีที่จะเป็นฟ้องซ้ำตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา 148 นั้น คดีก่อนจะต้องถึงที่สุดแล้ว เมื่อคดีที่นายเงินเป็นโจทก์ฟ้องนายทองยังอยู่ในระหว่างการพิจารณาของศาลอุทธรณ์ คดียังไม่ถึงที่สุด การที่นายทองมายื่นคำร้องขอในคดีนี้จึงไม่เป็นฟ้องซ้ำ (คำพิพากษาฎีกาที่ 2241/2515) ข้อต่อสู้ของนายเงินฟังไม่ขึ้น

คดีเดิม นายเงินเป็นโจทก์ฟ้องนายทองว่าบุกรุกที่ดินโฉนดเลขที่ 1234 ของนายเงินขอให้ขับไล่ นายทองให้การว่า ที่ดินดังกล่าวเป็นกรรมสิทธิ์ของตนโดยการครอบครองปรปักษ์ ซึ่งมีประเด็นว่า นายทองได้ครอบครองที่ดินพิพาทจนได้กรรมสิทธิ์โดยการครอบครองปรปักษ์หรือไม่ การที่นายทองมายื่นคำร้องขอในคดีนี้ ขณะที่คดีเดิมยังอยู่ในระหว่างการพิจารณาของศาลอุทธรณ์ว่า นายทองได้กรรมสิทธิ์ในที่ดินโฉนดเลขที่ 1234 โดยการครอบครองปรปักษ์ ซึ่งจะต้องพิจารณานายทองได้กรรมสิทธิ์ในที่ดินดังกล่าว โดยการครอบครองปรปักษ์ หรือไม่อันเป็นประเด็นเดียวกับที่ศาลชั้นต้นได้วินิจฉัยมาแล้วในคดีเดิม เมื่อประเด็นแห่งคดีเหมือนกันและเป็นคู่ความเดียวกัน คำร้องขอของนายทองจึงเป็นการดำเนินกระบวนการพิจารณาซ้ำตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา 144 (คำพิพากษาฎีกาที่ 1510/2535) ข้อต่อสู้ของนายเงินฟังขึ้น

ข้อ 3. โจทก์ฟ้องว่าจำเลยผิดนัดไม่ชำระหนี้ตามสัญญาประนีประนอมยอมความที่ทำกับโจทก์ ขอให้บังคับจำเลยชำระหนี้ให้โจทก์ตามฟ้อง จำเลยให้การต่อสู้คดีขอให้ยกฟ้อง ต่อมาหลังวันชี้สองสถาน 1 วัน โจทก์ยื่นคำร้องขอแก้ไขคำฟ้องว่า โจทก์ผิดหลงพิมพ์ข้อความในคำฟ้องบางส่วนผิดไป ขอแก้ไขคำฟ้องในข้อความที่ผู้ลงลายมือชื่อในสัญญาประนีประนอมยอมความแทนโจทก์ คือนางสาวธิดา มิใช่นางสาวสมศรี ส่วนจำเลยยื่นคำร้องขอแก้ไขคำให้การว่า สัญญาประนีประนอมยอมความตามฟ้องไม่มีผลผูกพันจำเลย เนื่องจากขณะที่ทำสัญญาดังกล่าว จำเลยมีอายุเพียง 17 ปี ยังเป็นผู้เยาว์กระทำนิติกรรมโดยมิได้รับความยินยอมจากมารดาซึ่งเป็นผู้แทนโดยชอบธรรม จึงมีผลเป็นโมฆียะกรรม ประกอบกับจำเลยซึ่งต่อมาบรรลุนิติภาวะได้บอกล้างโมฆียะกรรมแล้ว จำเลยจึงไม่ต้องชำระหนี้ตามฟ้อง

ให้วินิจฉัยว่า ศาลจะสั่งอนุญาตให้โจทก์และจำเลยแก้ไขคำฟ้องและคำให้การดังกล่าวได้หรือไม่

ธงคำตอบ

ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา 180 บัญญัติให้โจทก์หรือจำเลยที่ขอแก้ไขคำฟ้องหรือคำให้การ จะต้องยื่นคำร้องต่อศาลก่อนวันชี้สองสถาน หรือก่อนวันสืบพยานไม่น้อยกว่าเจ็ดวัน ในกรณีที่ไม่มีการชี้สองสถาน เว้นแต่มีเหตุอันสมควรที่ไม่อาจยื่นคำร้องได้ก่อนนั้น หรือเป็นการขอแก้ไขในเรื่องที่เกี่ยวกับความสงบเรียบร้อยของประชาชน หรือเป็นการแก้ไขข้อผิดพลาดเล็กน้อยหรือข้อผิดหลงเล็กน้อย

กรณีที่โจทก์ยื่นคำร้องขอแก้ไขคำฟ้องต่อศาล โดยมีได้ยื่นก่อนวันชี้สองสถาน แม้เป็นการยื่นเมื่อพ้นกำหนดเวลาที่กฎหมายบัญญัติ แต่ที่โจทก์ขอแก้ไขคำฟ้องว่า ผู้ลงลายมือชื่อในสัญญาประนีประนอมยอมความแทนโจทก์ คือนางสาวธิดา มิใช่นางสาวสมศรี เป็นการแก้ไขให้ตรงต่อความเป็นจริง เพราะโจทก์ผิดหลงพิมพ์ผิดไปเป็นการแก้ไขข้อผิดพลาดเล็กน้อยหรือข้อผิดหลงเล็กน้อย จึงแก้ไขได้ ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา 180 (คำพิพากษาฎีกาที่ 2899/2545) ศาลชอบที่จะสั่งอนุญาตให้โจทก์แก้ไขคำฟ้องได้

ส่วนที่จำเลยขอแก้ไขคำให้การว่า สัญญาประนีประนอมยอมความตามฟ้องไม่มีผลผูกพันจำเลย เนื่องจากขณะที่ทำสัญญาดังกล่าวจำเลยมีอายุเพียง 17 ปี ยังเป็นผู้เยาว์กระทำนิติกรรมโดยมิได้รับความยินยอมจากผู้แทนโดยชอบธรรม จึงมีผลเป็นโมฆียะกรรม ดังนั้น คำร้องที่ขอแก้ไขคำให้การดังกล่าวจึงเป็นกรณีที่จำเลยหยิบยกเรื่องความเป็นโมฆียะกรรมของสัญญาประนีประนอมยอมความตามฟ้องขึ้นโต้เถียงโจทก์ ซึ่งการกล่าวอ้างว่านิติกรรมที่ทำเป็นโมฆียะโดยจะบอกล้างหรือไม่ก็ตาม มิใช่เป็นเรื่องเกี่ยวกับความสงบเรียบร้อยของประชาชนอันจะอยู่ในข้อยกเว้นที่พึงอนุญาตให้จำเลยขอแก้ไขคำให้การภายหลังล่วงพ้นกำหนดเวลาตามกฎหมายดังกล่าวได้ (คำพิพากษาฎีกาที่ 5074/2549) ทั้งมิใช่กรณีที่มีเหตุสมควรที่ไม่อาจยื่นคำร้องได้ก่อนวันนั้นหรือเป็นการแก้ไขข้อผิดพลาดเล็กน้อยหรือผิดหลงเล็กน้อย จำเลยจึงไม่มีสิทธิขอแก้ไข ศาลชอบที่จะยกคำร้องของจำเลย

ข้อ 4. โจทก์ฟ้องจำเลยที่ 1 ผู้กู้และจำเลยที่ 2 ผู้ค้ำประกันให้ร่วมกันชำระหนี้แก่โจทก์ตามสัญญากู้ยืมเงิน และสัญญาค้ำประกันจำนวน 500,000 บาทพร้อมดอกเบี้ย จำเลยที่ 1 ให้การต่อสู้คดีว่าจำเลยที่ 1 ไม่เคยกู้ยืมเงิน โจทก์ สัญญากู้เป็นเอกสารปลอม ขอให้ยกฟ้อง ส่วนจำเลยที่ 2 ขาดนัดยื่นคำให้การ โจทก์ยื่นคำขอต่อศาล ให้มีคำพิพากษาชี้ขาดให้โจทก์เป็นฝ่ายชนะคดีโดยขาดนัด ศาลชั้นต้นมีคำสั่งว่ามูลความแห่งคดีที่โจทก์ฟ้องเป็นการ ชำระหนี้ซึ่งแบ่งแยกจากกันมิได้ ให้รอการพิพากษาไว้ก่อน เมื่อศาลดำเนินการพิจารณาคดีระหว่างโจทก์กับ จำเลยที่ 1 เสร็จสิ้นแล้ว จะได้มีคำพิพากษาต่อไป ศาลชั้นต้นนัดสืบพยานโจทก์ คู่ความทราบนัดโดยชอบแล้ว ในวันนัดสืบพยานโจทก์ จำเลยที่ 1 มาศาล ส่วนโจทก์และจำเลยที่ 2 ไม่มีผู้ใดมา จำเลยที่ 1 แกลงต่อศาลขอให้ศาล ดำเนินการพิจารณาคดีต่อไปโดยจำเลยที่ 1 ไม่ติดใจสืบพยาน ศาลชั้นต้นเห็นว่า เมื่อโจทก์และจำเลยที่ 2 ขาดนัด พิจารณาและจำเลยที่ 1 ไม่ประสงค์จะสืบพยาน จึงให้จำหน่ายคดีเสียจากสารบบความ จำเลยทั้งสองต่างยื่น อุทธรณ์ว่า ศาลชั้นต้นชอบที่จะพิพากษายกฟ้องโจทก์สำหรับจำเลยทั้งสอง การที่ศาลมีคำสั่งจำหน่ายคดีเสียจาก สารบบความจึงไม่ชอบด้วยกฎหมาย

ให้วินิจฉัยว่า อุทธรณ์ของจำเลยที่ 1 และที่ 2 ฟังขึ้นหรือไม่

ธงคำตอบ

กรณีระหว่างโจทก์และจำเลยที่ 1 เมื่อโจทก์ไม่มาศาลในวันสืบพยานและไม่ได้รับอนุญาตจากศาลให้เลื่อน คดี ให้ถือว่าโจทก์ขาดนัดพิจารณาตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา 200 วรรคหนึ่ง แต่จำเลย ที่ 1 ได้แจ้งต่อศาลในวันสืบพยานขอให้ดำเนินการพิจารณาคดีต่อไป ศาลชั้นต้นต้องพิจารณาและชี้ขาดตัดสินคดี ส่วนของจำเลยที่ 1 ไปฝ่ายเดียวตามมาตรา 202 เมื่อจำเลยที่ 1 แกลงไม่ติดใจสืบพยาน ศาลชั้นต้นต้องวินิจฉัยคดี ไปตามภาระการพิสูจน์ เมื่อโจทก์มีภาระการพิสูจน์ แต่โจทก์ไม่มีพยานมาสืบในประเด็นข้อพิพาท จึงต้องเป็นฝ่าย แพ้คดี (คำพิพากษาฎีกาที่ 2181/2535, 1411/2541) ศาลชั้นต้นชอบที่จะพิพากษายกฟ้องโจทก์ การที่ศาล ชั้นต้นมีคำสั่งจำหน่ายคดีเสียจากสารบบความจึงไม่ชอบ อุทธรณ์ของจำเลยที่ 1 ฟังขึ้น

กรณีระหว่างโจทก์และจำเลยที่ 2 การที่จำเลยที่ 2 ซึ่งขาดนัดยื่นคำให้การ ไม่มาศาลในวันสืบพยานระหว่าง โจทก์และจำเลยที่ 1 ไม่ถือว่าจำเลยที่ 2 ขาดนัดพิจารณาตามมาตรา 198 ตรี วรรคสอง ที่ศาลชั้นต้นถือว่า จำเลยที่ 2 ขาดนัดพิจารณา จึงไม่ชอบ เมื่อโจทก์ขาดนัดพิจารณาและจำเลยที่ 1 แกลงขอให้ศาลดำเนินการพิจารณาคดีต่อไป โดยจำเลยที่ 1 ไม่ติดใจสืบพยาน ศาลชั้นต้นต้องวินิจฉัยคดีระหว่างโจทก์และจำเลยที่ 1 ไปตามภาระ การพิสูจน์ และต้องพิพากษายกฟ้องเพราะโจทก์ไม่ได้นำสืบให้ได้ความตามที่ฟ้อง และศาลชั้นต้นย่อมมีอำนาจ พิพากษายกฟ้องตลอดไปถึงจำเลยที่ 2 ได้ด้วย เพราะมูลความแห่งคดีเป็นการชำระหนี้ซึ่งแบ่งแยกจากกันมิได้ อุทธรณ์ของจำเลยที่ 2 ฟังขึ้น

ข้อ 5. โจทก์ฟ้องว่าจำเลยชั้บรถยนต์ประมาทเลนเล่อโดยถอยรถขึ้นมาบนถนนอย่างกะทันหัน เป็นเหตุให้เฉี่ยวชนกับรถคันที่บุตรโจทก์ชั้บ ทำให้รถโจทก์เสียหาย ขอให้บังคับจำเลยใช้ค่าเสียหายเป็นค่าซ่อมรถยนต์จำนวน 120,000 บาทพร้อมดอกเบี้ยร้อยละเจ็ดครึ่งต่อปีนับถึัดจากวันฟ้องจนกว่าจะชำระเสร็จแก่โจทก์ จำเลยให้การว่า บุตรโจทก์ชั้บรถยนต์ด้วยความประมาทเลนเล่อ ทำให้รถเสียหายหลักตกไหล่ทางแล้วพุ่งเข้าชนรถจำเลยซึ่งตกหล่มอยู่ จำเลยจึงไม่ได้ทำละเมิดต่อโจทก์ โจทก์ฟ้องเรียกค่าเสียหายสูงกว่าความเป็นจริง และฟ้องโจทก์เคลือบคลุมเพราะไม่ได้บรรยายฟ้องว่าบุตรโจทก์กระทำการในฐานะเป็นอะไรกับโจทก์ และบุตรโจทก์ยังเป็นผู้เยาว์หรือบรรลุนิติภาวะแล้ว ขอให้ยกฟ้อง ศาลชั้นต้นวินิจฉัยว่าเหตุที่รถยนต์ชนกันเกิดจากความประมาทเลนเล่อของจำเลย แต่เห็นว่าค่าเสียหายที่โจทก์เรียกร้องมานั้นสูงเกินไป และฟ้องโจทก์ไม่เคลือบคลุม พิพากษาให้จำเลยใช้ค่าเสียหายเป็นเงิน 50,000 บาทพร้อมดอกเบี้ยร้อยละเจ็ดครึ่งต่อปีนับถึัดจากวันฟ้องจนกว่าจะชำระเสร็จแก่โจทก์ จำเลยอุทธรณ์ว่า

- (ก) พยานหลักฐานที่โจทก์นำสืบรับฟังไม่ได้ว่าเหตุละเมิดเกิดเพราะความประมาทเลนเล่อของจำเลย
  - (ข) ฟ้องโจทก์เคลือบคลุม เพราะโจทก์ไม่ได้บรรยายฟ้องว่าบุตรโจทก์ชั้บรถมาด้วยความเร็วปกติและใช้ความระมัดระวังเต็มที่พอที่จะให้จำเลยทราบสภาพแห่งข้อหาและแก้ข้อกล่าวหาได้อย่างเพียงพอ
- ให้วินิจฉัยว่า จำเลยจะอุทธรณ์ในปัญหาดังกล่าวได้หรือไม่

ธงคำตอบ

(ก) โจทก์ฟ้องให้จำเลยใช้ค่าเสียหายเป็นเงิน 120,000 บาท แต่ศาลชั้นต้นพิพากษาให้จำเลยชำระเพียง 50,000 บาทพร้อมดอกเบี้ย และโจทก์มิได้อุทธรณ์ ถึื่อว่าโจทก์พอใจตามคำพิพากษา เมื่อจำเลยอุทธรณ์ฝ่ายเดียวว่าไม่ต้องรับผิดชอบตามคำพิพากษาศาลชั้นต้น ก็ต้องถึื่อว่าทุนทรัพย์ที่พิพาทกันในชั้นอุทธรณ์มีเท่าที่ศาลชั้นต้นพิพากษาให้จำเลยชำระเงินคือ 50,000 บาทพร้อมดอกเบี้ยเท่านั้น และดอกเบี้ยนับถึัดจากวันฟ้องจนกว่าจะชำระเสร็จก็จะนำมาคำนวณรวมเป็นทุนทรัพย์ไม่ได้ จึงต้องถึื่อว่าคดีมีทุนทรัพย์ที่พิพาทในชั้นอุทธรณ์ไม่เกิน 50,000 บาท (คำพิพากษาฎีกาที่ 5894/2541) ที่จำเลยอุทธรณ์ว่าพยานหลักฐานที่โจทก์นำสืบรับฟังไม่ได้ว่าเหตุละเมิดเกิดเพราะความประมาทเลนเล่อของจำเลยเป็นอุทธรณ์ในข้อเท็จจริง (คำพิพากษาฎีกาที่ 89/2540, 8984/2541) อุทธรณ์ข้อนี้ของจำเลยต้องห้ามมิให้อุทธรณ์ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา 224 วรรคหนึ่ง จำเลยจึงอุทธรณ์ในปัญหาข้อนี้ไม่ได้

(ข) ปัญหาเรื่องฟ้องเคลือบคลุมเป็นปัญหาข้อกฎหมาย แต่จำเลยให้การต่อสู้ว่าฟ้องโจทก์เคลือบคลุมเพราะมิได้บรรยายฟ้องให้ชัดเจนว่าบุตรโจทก์กระทำการในฐานะเป็นอะไรกับโจทก์ และบุตรโจทก์ยังเป็นผู้เยาว์หรือบรรลุนิติภาวะแล้ว ซึ่งแตกต่างกับที่จำเลยอุทธรณ์ว่าฟ้องโจทก์เคลือบคลุม เพราะโจทก์ไม่ได้บรรยายฟ้องว่าบุตรโจทก์ชั้บรถมาด้วยความเร็วปกติและใช้ความระมัดระวังอย่างเต็มที่ อุทธรณ์ข้อนี้ของจำเลยจึงเป็นข้อที่มีได้ยกขึ้นว่ากันมาแล้วโดยชอบในศาลชั้นต้น ไม่ชอบด้วยประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา 225 วรรคหนึ่ง (คำพิพากษาฎีกาที่ 2864/2546) จำเลยจึงอุทธรณ์ในปัญหาข้อนี้ไม่ได้

ข้อ 6. นายรวยฟ้องนายจนให้ชำระหนี้เงินกู้จำนวน 500,000 บาทพร้อมดอกเบี้ย นายจนให้การต่อสู้คดีระหว่างพิจารณา นายรวยยื่นคำร้องขอให้ยึดที่ดินของนายจน 1 แปลง ราคา 300,000 บาท ไว้ชั่วคราวก่อนพิพากษา ศาลได้สำนวนแล้วมีคำสั่งยึดที่ดินแปลงดังกล่าวของนายจนไว้ชั่วคราวก่อนพิพากษาตามขอ ต่อมาศาลพิพากษาให้นายรวยชนะคดีโดยให้นายจนชำระหนี้เงินกู้และดอกเบี้ยแก่นายรวยตามฟ้อง หลังจากนั้นยังไม่ทันที่นายรวยจะขอให้ศาลออกหมายบังคับคดี นายสินซึ่งเป็นเจ้าหนี้ตามคำพิพากษาของนายจนอีกคดีหนึ่งได้ขอให้เจ้าพนักงานบังคับคดียึดที่ดินของนายจนแปลงที่นายรวยได้ยึดไว้ชั่วคราวก่อนพิพากษาดังกล่าวเพื่อบังคับคดีตามคำพิพากษา เจ้าพนักงานบังคับคดีจึงยึดที่ดินแปลงดังกล่าว นายรวยยื่นคำร้องคัดค้านว่าเป็นการยึดซ้ำ ต้องห้ามตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา 290 วรรคหนึ่ง ขอให้เพิกถอนการยึดที่เจ้าพนักงานบังคับคดีในคดีของนายสินได้ยึดไว้

ให้วินิจฉัยว่า ข้อคัดค้านของนายรวยฟังขึ้นหรือไม่

ธงคำตอบ

กรณียึดที่ดินไว้ชั่วคราวก่อนพิพากษาตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา 254 (1) เป็นวิธีการชั่วคราวก่อนพิพากษา มิใช่กรณีที่เจ้าพนักงานบังคับคดีได้ดำเนินการบังคับคดีโดยยึดหรืออายัดทรัพย์สินของลูกหนี้ตามคำพิพากษาไว้แทนเจ้าหนี้ตามคำพิพากษา จึงไม่ต้องห้ามมิให้ยึดหรืออายัดซ้ำตามมาตรา 290 วรรคหนึ่ง ดังนั้น การที่ศาลมีคำสั่งให้ยึดที่ดินของนายจนไว้ชั่วคราวก่อนพิพากษาในคดีของนายรวย แม้ต่อมาศาลพิพากษาให้นายรวยชนะคดีซึ่งคำสั่งยึดที่ดินไว้ชั่วคราวก่อนพิพากษานั้นยังคงมีผลบังคับต่อไปเท่าที่จำเป็นเพื่อบังคับตามคำพิพากษาหรือคำสั่งตามมาตรา 260 (2) ก็ตาม คำสั่งยึดที่ดินไว้ชั่วคราวนั้น ก็ยังเป็นวิธีการชั่วคราวก่อนพิพากษา ไม่ใช่การบังคับคดีตามคำพิพากษา เมื่อนายรวยยังมีได้ขอให้ศาลออกหมายบังคับคดี เพื่อดำเนินกระบวนการพิจารณาบังคับคดีให้เป็นไปตามคำพิพากษา ก็ถือไม่ได้ว่าเจ้าพนักงานบังคับคดีได้บังคับคดีโดยยึดที่ดินของนายจนลูกหนี้ตามคำพิพากษาไว้แทนนายรวยเจ้าหนี้ตามคำพิพากษา นายสินซึ่งเป็นเจ้าหนี้ตามคำพิพากษาของนายจนลูกหนี้ตามคำพิพากษาในอีกคดีหนึ่ง จึงยึดที่ดินของนายจนที่นายรวยได้ยึดไว้ชั่วคราวก่อนพิพากษานั้นได้ กรณีไม่ต้องห้ามมิให้ยึดซ้ำตามมาตรา 290 วรรคหนึ่ง ข้อคัดค้านของนายรวยฟังไม่ขึ้น (คำพิพากษาฎีกาที่ 9270/2547)

ข้อ 7. ศาลแพ่งพิพากษาตามยอมเมื่อวันที่ 10 กันยายน 2534 ให้จำเลยชำระเงินแก่โจทก์เป็นงวด ๆ เริ่มงวดแรกวันที่ 31 ตุลาคม 2534 หากผิดนัดงวดใดงวดหนึ่งถือว่าผิดนัดทั้งหมด ยอมให้โจทก์บังคับคดีได้ทันที จำเลยทราบค่าบังคับแล้ว แต่จำเลยผิดนัดไม่ชำระหนี้ตั้งแต่งวดแรก และวันที่ 28 ธันวาคม 2537 จำเลยได้ชำระหนี้ให้โจทก์บางส่วน ต่อมาวันที่ 10 กุมภาพันธ์ 2539 โจทก์ได้ขอให้ศาลแพ่งออกหมายบังคับคดี และได้นำเจ้าพนักงานบังคับคดียึดที่ดินจำเลยเมื่อวันที่ 21 ตุลาคม 2546 จำเลยยื่นคำร้องต่อศาลแพ่งว่า โจทก์บังคับคดีเมื่อพ้นสิบปีนับแต่วันที่ศาลมีคำพิพากษา ขอให้ถอนการยึดทรัพย์ของจำเลย โจทก์คัดค้านว่าโจทก์ร้องขอให้บังคับคดีเมื่อวันที่ 10 กุมภาพันธ์ 2539 เป็นการบังคับคดีภายในสิบปีนับแต่วันที่ศาลมีคำพิพากษาแล้ว และจำเลยชำระหนี้ให้โจทก์เมื่อวันที่ 28 ธันวาคม 2537 ทำให้เริ่มนับระยะเวลาบังคับคดีของโจทก์ใหม่ ขอให้ยกคำร้องให้วินิจฉัยว่า ศาลแพ่งจะสั่งถอนการยึดทรัพย์ของจำเลยได้หรือไม่

ธงคำตอบ

จำเลยผิดนัดไม่ชำระหนี้แก่โจทก์ตั้งแต่งวดแรก ระยะเวลาการบังคับคดีของโจทก์จึงเริ่มนับตั้งแต่วันที่ 1 พฤศจิกายน 2534 ข้อคัดค้านของโจทก์ที่เกี่ยวกับการชำระหนี้ของจำเลยให้โจทก์เมื่อวันที่ 28 ธันวาคม 2537 นั้น ไม่มีผลทำให้การเริ่มนับระยะเวลาการบังคับคดีของโจทก์เปลี่ยนแปลงไป เมื่อโจทก์นำเจ้าพนักงานบังคับคดียึดที่ดินของจำเลยเมื่อวันที่ 21 ตุลาคม 2546 จึงเป็นการบังคับคดีที่ล่วงเลยเวลา 10 ปี ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา 271 โจทก์จึงหมดสิทธิบังคับคดีแก่จำเลย (คำพิพากษาฎีกาที่ 5829/2548) ข้อคัดค้านของโจทก์ข้อนี้ฟังไม่ขึ้น

ข้อคัดค้านของโจทก์ที่ว่า โจทก์ขอให้ศาลแพ่งออกหมายบังคับคดีเมื่อวันที่ 10 กุมภาพันธ์ 2539 เป็นการบังคับคดีภายใน 10 ปี นับแต่วันที่ศาลมีคำพิพากษาแล้วนั้น แต่เนื่องจากหลังจากโจทก์ร้องขอให้ออกหมายบังคับคดีแล้ว โจทก์กลับมิได้ดำเนินการใด ๆ ในทางบังคับคดีแก่จำเลยอีกเลย โจทก์เพิ่งมานำเจ้าพนักงานบังคับคดีไปยึดทรัพย์ของจำเลยเมื่อวันที่ 21 ตุลาคม 2546 จึงเป็นการบังคับคดีที่พ้นกำหนด 10 ปี นับแต่วันที่ 1 พฤศจิกายน 2534 ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา 271 แล้ว โจทก์จึงหมดสิทธิบังคับคดีแก่จำเลย (เทียบคำพิพากษาฎีกาที่ 5476/2536) ข้อคัดค้านของโจทก์ข้อนี้ฟังไม่ขึ้นเช่นกัน

ศาลแพ่งจึงสั่งถอนการยึดทรัพย์ของจำเลยได้

ข้อ 8. ศาลล้มละลายกลางมีคำสั่งพิทักษ์ทรัพย์ของนายสุเทพเด็ดขาด นายสุเทพยื่นคำชี้แจงต่อเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ว่า นายสุเทพในฐานะเจ้าหนี้ตามคำพิพากษาของนายเฉลิมได้นำยึดที่ดินมีโฉนด 1 แปลงของนายเฉลิม แต่นายเฉลิมยื่นคำร้องขจัดทรัพย์อ้างว่าที่ดินแปลงดังกล่าวเป็นของตน ขอให้ปล่อยทรัพย์ที่ยึดศาลในคดีแพ่งพิจารณาแล้วเห็นว่า ที่ดินเป็นของนายเฉลิม จึงให้ปล่อยทรัพย์ที่ยึด คดีอยู่ในระหว่างระยะเวลาขึ้นอุทธรณ์ ขอให้เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ยื่นอุทธรณ์ต่อไป เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์พิจารณาพยานหลักฐานแล้วเห็นชอบด้วยกับเหตุผลของศาล และมีคำสั่งไม่อุทธรณ์คดีร้องขจัดทรัพย์ดังกล่าว

ให้วินิจฉัยว่า การที่เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์มีคำสั่งไม่อุทธรณ์คดีร้องขจัดทรัพย์โดยไม่ได้ขอความเห็นชอบของที่ประชุมเจ้าหนี้เห็นชอบด้วยกฎหมายหรือไม่

ธงคำตอบ

ตามพระราชบัญญัติล้มละลาย พ.ศ. 2483 มาตรา 22 (3) เมื่อศาลสั่งพิทักษ์ทรัพย์ของลูกหนี้แล้ว เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์แต่ผู้เดียวมีอำนาจฟ้องร้องหรือต่อสู้คดีใด ๆ เกี่ยวกับทรัพย์สินของลูกหนี้ และมาตรา 25 ให้เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์เชื่อว่าคดีแพ่งทั้งปวงอันเกี่ยวกับทรัพย์สินของลูกหนี้ซึ่งค้างพิจารณาอยู่ในศาลในขณะที่มีคำสั่งพิทักษ์ทรัพย์

คดีที่นายสุเทพนำยึดทรัพย์สินของนายเฉลิมลูกหนี้ตามคำพิพากษาออกขายทอดตลาดเพื่อนำเงินมาชำระหนี้และมีนายเฉลิมร้องขจัดทรัพย์ เช่นนี้ ถือว่าเป็นคดีเกี่ยวกับทรัพย์สินของนายสุเทพซึ่งถูกพิทักษ์ทรัพย์เด็ดขาด จึงอยู่ในอำนาจของเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ตามบทบัญญัติมาตรา 22 (3) และมาตรา 25 ดังกล่าว การที่เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์จะอุทธรณ์คำสั่งศาลในคดีร้องขจัดทรัพย์นั้นต่อไปหรือไม่ ย่อมเป็นอำนาจของเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ในอันที่จะใช้ดุลพินิจเพื่อก่อให้เกิดประโยชน์แก่กองทรัพย์สินของนายสุเทพลูกหนี้ กรณีที่ใช้เป็นการสละสิทธิหรือการเริ่มต้นฟ้องคดีใหม่หรือถอนฟ้องคดีแพ่งเกี่ยวกับทรัพย์สินในคดีล้มละลายที่เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์จะกระทำได้อต่อเมื่อได้รับความเห็นชอบของที่ประชุมเจ้าหนี้ก่อนตามมาตรา 145 (3) และ (4) ประกอบมาตรา 41 (เทียบคำพิพากษาฎีกาที่ 3260/2535 และ 4230/2548)

ดังนั้น การที่เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์มีคำสั่งไม่อุทธรณ์คดีร้องขจัดทรัพย์โดยไม่ได้ได้รับความเห็นชอบของที่ประชุมเจ้าหนี้จึงชอบด้วยกฎหมาย

ข้อ 9. ศาลล้มละลายกลางมีคำสั่งให้ฟื้นฟูกิจการของบริษัท เอ จำกัด ซึ่งประกอบกิจการโรงงานน้ำตาล และตั้งผู้ทำแผน ต่อมาผู้ทำแผนได้ซื้ออ้อยจากนายรวຍมาผลิตน้ำตาลเป็นเงิน 14,000 บาท ตกลงชำระราคา ภายใน 30 วัน โดยไม่ได้รับอนุญาตจากศาลล้มละลายกลาง ครั้นถึงกำหนด ผู้ทำแผนไม่ชำระหนี้ นายรวຍทวงถาม ให้ผู้ทำแผนชำระหนี้ ผู้ทำแผนโต้แย้งว่า สัญญาซื้อขายอ้อยตกเป็นโมฆะ ทั้งนายรวຍมิได้ยื่นคำขอรับชำระหนี้ จึงหมดสิทธิได้รับชำระหนี้

ให้วินิจฉัยว่า ข้อโต้แย้งของผู้ทำแผนฟังขึ้นหรือไม่

ธงคำตอบ

การที่ผู้ทำแผนซื้ออ้อยมาผลิตน้ำตาลเป็นการดำเนินการตามปกติในทางการค้า เพื่อให้กิจการของลูกหนี้ สามารถดำเนินการต่อไปได้ ผู้ทำแผนสามารถทำนิติกรรมดังกล่าวได้เอง โดยไม่ต้องได้รับอนุญาตจาก ศาลล้มละลายกลางแต่อย่างใด สัญญาซื้อขายอ้อยระหว่างผู้ทำแผนกับนายรวຍจึงสมบูรณ์ตามพระราชบัญญัติ ล้มละลาย พ.ศ. 2483 มาตรา 90/25 ประกอบมาตรา 90/12 (9)

หนี้ค่าอ้อยเป็นหนี้ที่เกิดขึ้นหลังจากศาลมีคำสั่งให้ฟื้นฟูกิจการแล้ว ซึ่งมีใช้หนี้ที่อาจขอรับชำระได้ ตามพระราชบัญญัติล้มละลาย พ.ศ. 2483 มาตรา 90/27 วรรคหนึ่ง แต่หนี้ดังกล่าวเป็นหนี้ที่ผู้ทำแผน ก่อขึ้นเนื่องจากการฟื้นฟูกิจการ นายรวຍมีสิทธิได้รับชำระหนี้โดยไม่ต้องขอรับชำระหนี้ในการฟื้นฟูกิจการ ตามมาตรา 90/62 (1) (เทียบคำพิพากษาฎีกาที่ 7031/2546, 7032/2546)

ข้อโต้แย้งของผู้ทำแผนฟังไม่ขึ้น

ข้อ 10. นายกรรมถูกฟ้องต่อศาลจังหวัดนนทบุรีในข้อหาชิงทรัพย์ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 339 (อัตราโทษจำคุกตั้งแต่ห้าปีถึงสิบปี) ต่อมานายกรรมหลบหนีไม่มาศาล นายตรีผู้พิพากษาประจำศาลจังหวัดนนทบุรีได้ออกหมายจับนายกรรม ภายหลังกฎหมายจับตัวส่งศาลจังหวัดนนทบุรี ผู้พิพากษาหัวหน้าศาลจังหวัดนนทบุรีมอบหมายให้นายโทผู้พิพากษาศาลจังหวัดนนทบุรีและนายตรีร่วมเป็นองค์คณะพิจารณาคดีนี้ ระหว่างพิจารณานายโทย้ายไปรับราชการที่ศาลอื่น ผู้พิพากษาหัวหน้าศาลจึงมอบหมายให้นายเอกผู้พิพากษาอาวุโสในศาลจังหวัดนนทบุรีนั่งพิจารณาร่วมกับนายตรีจนเสร็จการพิจารณา แล้วนายเอกกับนายตรีพิพากษาจำคุกนายกรรมมีกำหนด 8 ปี

ให้วินิจฉัยว่า การออกหมายจับ การพิจารณาและการพิพากษาคดีดังกล่าวชอบด้วยพระธรรมนูญศาลยุติธรรมหรือไม่

ธงคำตอบ

ตามพระธรรมนูญศาลยุติธรรม มาตรา 24 (1) ผู้พิพากษาคณะหนึ่งมีอำนาจออกหมายเรียก หมายอาญาได้ ดังนั้น นายตรีผู้พิพากษาประจำศาลจังหวัดนนทบุรีย่อมมีอำนาจออกหมายจับซึ่งเป็นหมายอาญาประเภทหนึ่งได้ สำหรับคดีที่นายกรรมถูกฟ้องต่อศาลจังหวัดนนทบุรีนั้น เป็นคดีที่ต้องมีองค์คณะผู้พิพากษาสองคน ตามมาตรา 26 การที่นายโทผู้พิพากษาศาลจังหวัดนนทบุรีนั่งพิจารณาร่วมกับนายตรีจึงครบองค์คณะ ชอบด้วยพระธรรมนูญศาลยุติธรรมแล้ว เมื่อต่อมาระหว่างพิจารณา นายโทย้ายไปรับราชการที่ศาลอื่นเป็นการพ้นจากตำแหน่งของนายโท เป็นเหตุจำเป็นอันอันมิอาจก้าวล่วงได้ตามมาตรา 30 การที่ผู้พิพากษาหัวหน้าศาลจังหวัดนนทบุรีมอบหมายให้นายเอกผู้พิพากษาอาวุโสในศาลจังหวัดนนทบุรีนั่งพิจารณาเป็นองค์คณะกับนายตรีจึงชอบ ตามมาตรา 28

ศาลจังหวัดมีอำนาจพิจารณาพิพากษาคดีแพ่งและคดีอาญาทั้งปวงตามมาตรา 18 ดังนั้น การที่นายเอกกับนายตรีพิพากษาให้จำคุกนายกรรม 8 ปี จึงชอบด้วยกฎหมายแล้ว

ดังนั้น การออกหมายจับ การพิจารณา และการพิพากษาคดีดังกล่าวชอบด้วยพระธรรมนูญศาลยุติธรรมแล้ว